

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Anny Žákovej a členov JUDr. Aleny Adamcovej a JUDr. Marianny Reiffovej, v právnej veci žalobcu **Ing. T. B.**, proti žalovanej **Sociálnej poisťovni, ústrediu**, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o **preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej** z 25. augusta 2006, č. 332-3750/GC-04/2006, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 5. marca 2008, č.k. 5Sp/23/2006-21, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 5. marca 2008, č.k. 5Sp/23/2006-21, **p o t v r d z u j e**.

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd podľa § 250j ods. 2 písm. a/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej v texte rozsudku len „O.s.p.“) zrušil rozhodnutie žalovanej označené v záhlaví tohto rozsudku, ako aj rozhodnutie jej pobočky Košice z 20.4.2006, č.: 704-3440060406-GC-04-609 a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie.

Žalovaná napadnutým rozhodnutím zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila horeoznačené rozhodnutie svojej pobočky v Košiciach, ktorým bolo žalobcovi za obdobie od 1. augusta 1995 do 31. decembra 1996 a za obdobie od 1. marca 1999 do 31. decembra

2000 predpísané poistné na nemocenské poistenie v sume 6.158,- Sk a poistné na dôchodkové zabezpečenie v sume 37.429,- Sk, t.j. spolu v sume 43.587,- Sk s tým, že uvedenú sumu má uhradiť do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia na účet pobočky žalovanej v Košiciach. Pobočka žalovanej v Košiciach zároveň vo výroku rozhodnutia konštatovala, že „vzhľadom na to, že účastník konania dlžné poistné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie za obdobie od 1. marca 1999 do 31. decembra 2000 v sume 25.194,- Sk uhradil počas konania (30. decembra 2003), toto poistné už nebude od účastníka konania vymáhané“.

Krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že znalci a tlmočníci vykonávajúci svoju činnosť na základe zákona č. 36/1967 Zb. o znalcoch a tlmočníkoch v znení neskorších predpisov (ďalej v texte rozsudku len „zák.č. 36/1967 Zb.“) nie sú samostatne zárobkovo činnými osobami (ďalej v texte rozsudku len „SZČO“) v zmysle § 4a zák.č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení zák.č. 194/1994 Z.z. platnom do 31. augusta 1995, pretože za SZČO na účely sociálneho a zdravotného zabezpečenia je potrebné považovať osoby, ktoré podnikajú, majú oprávnenie prevádzkovať živnosť alebo osoby, ktoré vykonávajú svoju činnosť sústavne ako svoje povolanie. Krajský súd zdôraznil, že tento výklad je podporovaný poznámkou pod čiarou k citovanému zák. ustanoveniu, ktorá príkladmo vymenúva osoby, ktorých činnosti sú tiež sústavne na báze slobodného povolania. Znaleckú činnosť však môžu vykonávať iba osobitne kvalifikovaní odborníci, ktorí spĺňajú odborné a osobnostné predpoklady na výkon funkcie a ktorí boli v predmetnom období vymenúvaní ministrom spravodlivosti alebo predsedom krajského súdu. Krajský súd vyslovil názor, že znalecká činnosť podľa § 3 zák.č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov (ďalej v texte len „zák.č. 455/1991 Zb.“) nie je živnosťou a nie je ani podnikaním v zmysle § 2 Obchodného zákonníka, keďže nenesie charakter sústavnosti. Znalec ju nemôže inzerovať, ani iným spôsobom propagovať, t.j. nesmie sa správať podnikateľsky. Preto podľa názoru krajského súdu **znalci, ktorí vykonávali svoju činnosť na základe zákona č. 36/1967 Zb. účinného ku dňu 31. augustu 1995 neboli SZČO v zmysle § 4a ods. 1 písm. c/ zák.č. 100/1988 Zb. v znení zák.č. 194/1994 Z.z. účinnom do 31. augusta 1995.** Vychádzajúc z uvedeného, podľa názoru krajského súdu žalovaná nemohla pri určení vymeriavacieho základu žalobcu na výpočet poistného na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie za obdobie od 1. augusta 1995 do 31. augusta 1995 vychádzať z výpisu daňového priznania za rok 1994 bez toho, **aby rozčlenila jeho príjem na príjem zo samostatnej zárobkovej činnosti**, ktorú vykonával na základe živnostenského oprávnenia **a na príjem z činnosti znalca**, vykonávanej podľa osobitných predpisov pre štátne orgány,

resp. orgány, na ktoré prešli úlohy štátnych orgánov. Tento právny názor bol podporený aj zmenou právnej úpravy (§ 4a ods. 1 písm. c/ zák.č. 100/1988 Zb.) v tejto súvislosti s účinnosťou od 1. septembra 1995, ktorá odstránila nejasnosti spojené s výkladom tohto ustanovenia v predchádzajúcom znení. Krajský súd akceptoval aj námietku žalobcu, týkajúcu sa predpísania poistného na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie správnymi orgánmi za obdobie od 1. marca 1999 do 31. decembra 2000 i napriek tomu, že nedoplatok poistného za uvedené obdobie v sume 25.194,- Sk žalobca zaplatil dňa 30. decembra 2003, t.j. ešte pred vydaním preskúmaného rozhodnutia i rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa. **Krajský súd zdôraznil, že prvostupňový správny orgán nebol oprávnený vyrubiť poistné aj za obdobie, za ktoré ku dňu vydania jeho rozhodnutia, aj keď oneskorene, bolo už poistné zaplatené, pričom jeho konštatovanie vo výroku prvostupňového rozhodnutia, že zaplatené poistné už vymáhať nebude, je nadbytočné a právne irelevantné**, čoho dôkazom v konečnom dôsledku je aj to, že voči žalobcovi bolo začaté exekučné konanie, ako to vyplýva z exekučného príkazu pobočky žalovanej Košice z 27. novembra 2006, č.:1100-13017/2003-557. Krajský súd tiež v odôvodnení rozsudku konštatoval, že vzhľadom na to, že konanie týkajúce sa predpísania poistného za horeuvedené obdobie, bolo začaté vydaním pôvodného rozhodnutia z 12. septembra 2003, t.j. pred uplynutím 10-ročnej premlčacej lehoty na predpísanie poistného, stanovenej v § 24 ods. 1 zák.č. 274/1994 Z.z. o Sociálnej poisťovni v znení neskorších predpisov (ďalej v texte len „zák.č. 274/1994 Z.z.“), ktorá začala plynúť najskôr dňom splatnosti poistného za mesiac august 1995, t.j. 8. septembra 1995, námietku premlčania vznesenú žalobcom nebolo možné akceptovať.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu v zákonnej lehote podala odvolanie žalovaná, a to v podstate z dôvodu neprávneho právneho posúdenia veci. Žalovaná nesúhlasila s právnym názorom krajského súdu, podľa ktorého znalci a tlmočníci vykonávajúci svoju činnosť na základe zákona č. 36/1967 Zb., nie sú samostatne zárobkovo činnými osobami v zmysle § 4a zák.č. 100/1988 Zb. v znení zák.č. 194/1994 Z.z. Žalovaná v rámci odvolania podrobne opísala skutkový stav veci a zároveň citovala aj na vec sa vzťahujúce právne predpisy. Uviedla, že pri posudzovaní právneho postavenia znalcov a tlmočníkov v nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení treba **rozlíšiť právny stav platný do 31. augusta 1995** – kedy podľa § 4a ods. 1 písm. c/ zák.č. 100/1988 Zb. v znení zák.č. 194/1994 Z.z. mali status SZČO všetci znalci a tlmočníci bez ohľadu na to, či uvedenú činnosť vykonávali ako samostatne zárobkovú činnosť alebo ako činnosť vykonávanú podľa

osobitných predpisov – *a právny stav platný od 1. septembra 1995* – kedy už znalci a tlmočníci sa podľa § 4a ods. 1 písm. c/ zák.č. 100/1988 Zb. nepovažujú za SZČO, ak vykonávajú činnosť podľa zák.č. 36/1967 Zb. v konaní pred štátnymi orgánmi a orgánmi, na ktoré prešli úlohy štátnych orgánov. Žalovaná uviedla, že vzhľadom na uvedené skutočnosti bol vymeriavací základ pre výpočet poistného na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie u žalobcu za obdobie od 1. augusta 1995 do 30. júna 1996 určený v súlade s § 16 ods. 4 a § 17 ods. 2 zák.č. 274/1994 Z.z. na základe príjmov uvedených na výpise z daňového priznania za rok 1994, bez rozčlenenia na príjmy zo samostatnej zárobkovej činnosti a na príjmy z činnosti vykonávanej podľa osobitných predpisov. Za obdobie od 1. marca 1996 do 31. decembra 2000 boli vymeriavacie základy určené z príjmov dosiahnutých žalobcom za roky 1995 až 1999, avšak po zohľadnení príjmov znalca za činnosť v konaní pred štátnymi orgánmi a orgánmi, na ktoré prešli úlohy štátnych orgánov. Žalovaná zdôraznila, že v tomto období bol vymeriavací základ pre výpočet poistného určený iba z príjmov dosiahnutých zo živnosti.

Žalovaná v rámci odvolania tiež vyslovila nesúhlas s právnym názorom krajského súdu, podľa ktorého konštatovanie vo výroku rozhodnutia, že poistné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie za obdobie od 1. marca 1999 do 31. decembra 2000, zaplatené žalobcom dňa 30. decembra 2003 v sume 25.194, Sk (t.j. pred vydaním preskúmaného rozhodnutia a rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa), nebude už vymáhané, je nadbytočné a právne irelevantné. Uviedla, že jej pobočka začala samostatné konanie vydaním rozhodnutia č. 7013-6048-6023/2003-69 z 12. septembra 2003 vo veci predpísania poistného za obdobie od 1. augusta 1995 do 31. decembra 1996 a od 1. marca 1999 do 31. decembra 2000, ktoré nebolo doposiaľ právoplatne ukončené. Uvedené rozhodnutie bolo totiž rozhodnutím žalovanej zo 4. novembra 2004, č. 422-319-GC04/2004, zrušené a vec bola vrátená pobočke na nové prejednanie a rozhodnutie. Žalovaná zdôraznila, že nakoľko jej pobočka rozhodnutím z 15. novembra 2005, č. 7013-3440252205-GC-04/05-609, v novom konaní rozhodla o predpísaní poistného na nemocenské poistenie a na dôchodkové zabezpečenie iba za obdobie od 1. augusta 1995 do 31. decembra 1996, rozhodnutím z 15. marca 2006, č. 332-227-GC-04/2006, jej rozhodnutie zrušila a vec opätovne vrátila na nové konanie a rozhodnutie z dôvodu, aby pobočka opätovne rozhodla o celom období predpisu poistného, za ktoré bolo konanie začaté, teda nielen za obdobie od 1. augusta 1995 do 31. decembra 1996, ale aj od 1. marca 1999 do 31. decembra 2000. Žalovaná poukázala na skutočnosť, že nakoľko poistné na nemocenské poistenie

a dôchodkové zabezpečenie za obdobie od marca 1999 do decembra 2000 v sume 25.194,- Sk nebolo zaplatené pred vydaním rozhodnutia č. 7013-6048-6023/2003-69, ale až 30. decembra 2003, t.j. po vydaní pôvodného rozhodnutia z 12. septembra 2003, v novom rozhodnutí bolo treba rozhodnúť o dlžnej sume poistného za celé pôvodné obdobie. Žalovaná preto považovala za správne a logické, aj s ohľadom na zrozumiteľnosť rozhodnutia, ak jej pobočka uviedla v odôvodnení rozhodnutia, že poistné na nemocenské poistenie a na dôchodkové zabezpečenie za obdobie od 1. marca 1999 do 31. decembra 2000, zaplatené 30. decembra 2003 v sume 25.194,- Sk od žalobcu už nebude vymáhané, pretože v opačnom prípade by to predstavovalo nezákonnú duplicitu vo vymáhaní poistného za uvedené obdobie. Žalovaná konštatovala, že z uvedeného vyplýva, že zvyšok dlžnej sumy poistného, ktorú je žalobca povinný zaplatiť Sociálnej poisťovni, ako samostatne zárobkovo činná osoba, predstavuje sumu 18.393,- Sk. Vzhľadom na skutočnosť, že pri rozhodovaní o predpísaní horeuvedeného poistného bolo postupované v súlade so zákonom, žalovaná navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu z dôvodu jeho vecnej nesprávnosti zmenil tak, že žalobu zamietne.

Žalobca vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovanej navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods.2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní žalovanej (§ 212 ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie nie je opodstatnené.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb.

Pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia je rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 1 O.s.p.).

Úlohou súdu prvého stupňa bolo postupom podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti O.s.p. preskúmať zákonnosť rozhodnutia žalovanej, ktorým bolo žalobcovi za obdobie od 1. augusta 1995 do 31. decembra 1996 a za obdobie od 1. marca 1999 do 31. decembra

2000 predpísané poistné na nemocenské poistenie v sume 6.158,- Sk a poistné na dôchodkové zabezpečenie v sume 37.429,- Sk, t.j. spolu v sume 43.587,- Sk.

Z podkladov spisu je zrejmé, že skutkový stav medzi procesnými stranami sporný nebol.

Spornou bolo vyriešenie právnej otázky týkajúcej sa výkladu ustanovenia § 4a ods. 1 písm. c/ zák.č. 100/1988 Zb. v znení zák.č. 194/1994 Z.z. platnom do 31. augusta 1995 v tom smere, **či do 31. augusta 1995 mali znalci a tlmočníci status samostatne zárobkovo činných osoby.**

Podľa ust. § 4a ods. 1 písm. c/ zák.č. 100/1988 Zb. v znení platnom do 31. augusta 1995, sa za samostatne zárobkovo činné osoby na účely sociálneho zabezpečenia považujú osoby, ktoré majú oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitných predpisov.

Z poznámky pod čiarou k uvedenému zákonnému ustanoveniu vyplýva, že takýmito osobitnými predpismi sú **napríklad** zákon č. 132/1990 Zb. o advokácii, zákon č. 129/1991 Zb. o komerčných právnikoch.

Podľa názoru odvolacieho súdu ustanovenie § 4a zákona č. 100/1988 Zb. (v znení platnom v rozhodujúcom čase) nedáva jednoznačný záver pre konštatovanie, že žalobca, ktorý mal oprávnenie na vykonávanie znaleckej činnosti podľa zák.č. 36/1967 Zb., mohol byť týmto titulom považovaný za osobu samostatne zárobkovo činnú. Pokiaľ uvedené ustanovenie príkladmo uvádza pod čiarou predpisy o advokátoch a komerčných právnikoch, táto skutočnosť ešte neznamena, že do uvedenej kategórie osôb považovaných za samostatne zárobkovo činné na základe vykonávanej činnosti, z ktorej sa uvádza poistné, patria aj znalci.

Pri výklade právneho postavenia znalcov pre účely vyrubenia poistného, podľa názoru odvolacieho súdu treba vychádzať zo skutočnosti, že znaleckú činnosť nemožno automaticky stotožňovať so samostatnou zárobkovou činnosťou. V prípade znalcov totiž ich činnosť smeruje k tomu, aby ich odborné znalosti boli využité v rozhodovacej činnosti štátnych orgánov pri posudzovaní odborných otázok. Znalci musia byť za účelom vykonávania tejto činnosti ustanovení do funkcie znalca práve štátnym orgánom, aj keď im patrí odmena.

Z uvedených dôvodov sa odvolací súd stotožnil s právnou argumentáciou krajského súdu, že žalovaná nemohla pri určení vymeriavacieho základu žalobcu na výpočet poistného na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie za obdobie od 1. augusta 1995 do 31. augusta 1995 vychádzať z výpisu daňového priznania za rok 1994 bez toho, *aby rozčlenila jeho príjem na príjem zo samostatnej zárobkovej činnosti*, ktorú vykonával na základe živnostenského oprávnenia *a na príjem z činnosti znalca*, vykonávanej podľa osobitných predpisov pre štátne orgány, resp. orgány, na ktoré prešli úlohy štátnych orgánov. Tento právny názor bol podporený aj zmenou právnej úpravy (§ 4a ods. 1 písm. c/ zák.č. 100/1988 Zb.) v tejto súvislosti s účinnosťou od 1. septembra 1995, ktorá odstránila nejasnosti spojené s výkladom tohto ustanovenia v predchádzajúcom znení.

Pokiaľ žalovaná v odvolaní namietala, že konštatovanie jej pobočky vo výroku prvostupňového rozhodnutia – že poistné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie za obdobie od 1. marca 1999 do 31. decembra 2000, zaplatené žalobcom dňa 30. decembra 2003 v sume 25.194, Sk (t.j. pred vydaním preskúmaného rozhodnutia a rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa), nebude už vymáhané – je opodstatnené, odvolací súd konštatuje, že aj v tomto smere sa stotožnil v plnom rozsahu s krajským súdom v tom, že uvedené konštatovanie je nadbytočné a právne neopodstatnené. Krajský súd správne akceptoval námietku žalobcu, týkajúcu sa predpísania poistného na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie správnymi orgánmi za obdobie od 1. marca 1999 do 31. decembra 2000 i napriek tomu, že nedoplatok poistného za uvedené obdobie v sume 25.194,- Sk žalobca zaplatil dňa 30. decembra 2003, t.j. ešte pred vydaním preskúmaného rozhodnutia i rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa. Aj podľa názoru odvolacieho súdu, prvostupňový správny orgán nebol oprávnený vyrubiť poistné aj za obdobie, za ktoré ku dňu vydania jeho rozhodnutia, aj keď oneskorene, bolo už poistné zaplatené. Dôkazom toho je aj skutočnosť, že voči žalobcovi bolo začaté exekučné konanie, ako to vyplýva z exekučného príkazu pobočky žalovanej Košice z 27. novembra 2006, č.:1100-13017/2003-557 na vymoženie celej sumy bez odpočítania sumy už zaplatenej.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu v súlade s § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že úspešnému žalobcovi náhradu týchto trov, z dôvodu ich neuplatnenia, nepriznal.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 28. apríla 2009

Anna Žáková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová